

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/256/2021
Identifikačné číslo spisu:	7216202315
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7216202315.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne 1/ Y. Č., bývajúcej v W., W. XX, a 2/ Y. L., bývajúcej v W., H. X, obe zastúpené JUDr. Ladislavom Miklošom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Tyršovo nábrežie 1679/7, proti žalovanému 1/ MIRAKL, a.s., so sídlom v Bratislave, Digital Park II, Einsteinova 23, Bratislava, IČO: 35 895 136, zastúpenému Advokátska kancelária Novotná Figurová, s. r. o. v likvidácii, so sídlom v Bratislave, Kozmonautická 1 a 2/ L.. J.. U. W. L., bývajúcemu v W. B. X, zastúpenému JUDr. Ing. Ľubomírom Niedelským, advokátom, so sídlom v Košiciach, Hviezdoslavova 7, za účasti intervenienta na strane žalovanej 1/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefaničova 4, IČO: 00 585 441, zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice II, sp. zn. 20C/60/2016-254, o dovolaní žalobkyní 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. apríla 2021 sp. zn. 11Co/390/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 1/ a intervenientovi na strane žalovaného 1/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 4. septembra 2018 č. k. 20C/60/2016-254 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyni 1/ majetkovú škodu v sume 1.341,05 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. mája 2016 do zaplatenia (I. výrok), v prevyšujúcej časti o úroky z omeškania zo sumy 1.341,05 eur žalobu zamietol (II. výrok), uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 25.000,- eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000,- eur (III. výrok), v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol (IV. výrok) a priznal žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 90 % (V. výrok). Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil

právne § 11, § 13, § 420 ods. 1 a 2, § 427 ods. 1 a 2 a § 442 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že v dôsledku usmrtenia H. Č. vznikla žalobkyni 1/ škoda spočívajúca vo vynaložení pohrebných nákladov v žalovanej sume, za ktorú podľa jeho záveru zodpovedá žalovaný 2/ podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka preto, že ju svojim protiprávnym konaním spôsobil a žalovaný 1/ v zmysle ustanovenia § 427 ods. 2 uvedeného zákona preto, že v čase dopravnej nehody bol prevádzateľom motorového vozidla Škoda Octavia Combi, EČ: W. XXX V. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady škody súd prvej inštancie vyšiel zo skutkového nálezu, že bola v konaní preukázaná, konštatujúc zároveň vo svetle obrany žalovaného 1/, že náklady, ktoré žalobkyňa 1/ zaplatila za cirkevný obrad (35,- eur) a za vence (96,- eur) je morálne považovať za súčasť škody, ktorá vznikla v dôsledku úmrtia jej manžela. Za omeškanie so zaplatením tejto náhrady súd prvej inštancie priznal žalobkyni 1/ tiež úroky z omeškania s použitím ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v percentuálnej výške 5 % ročne, vyplývajúcej z ustanovenia § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení neskorších zmien a doplnkov. Počiatok omeškania s plnením pritom súd prvej inštancie ustálil s použitím ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka od právnej skutočnosti výzvy na plnenie, za ktorú v okolnostiach prípadu považoval doručenie platobného rozkazu žalovanej. Nad tento rozsah žalobu v časti o zaplatenie úrokov z omeškania ako nedôvodnú zamietol. Súd prvej inštancie v okolnostiach prípadu vzhliadol prítomnosť právneho základu tiež nárokov na odškodnenie nemajetkovej ujmy a uzavrel, že násilné pretrhnutie rodinných a citových väzieb predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyň. Pri rozhodovaní o výške náhrady súd prvej inštancie vo všeobecnosti vyšiel z toho, že výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a musí byť tiež primeraná. Dospel k záveru o primeranosti odškodnenia žalobkyne 1/ vo výške 25.000,- eur, vzhľadom na to, že sa jedná o manželku, ktorá s nebohým žila v 24 ročnom manželskom zväzku v spoločnej domácnosti a žalobkyne 2/ vo výške 5.000,- eur, keďže táto s nebohým nežila v spoločnej domácnosti a jej vzťah bližšej osoby je vzťahom otčima a nevlastnej dcéry. V tomto rozsahu súd prvej inštancie žalobkyniam peňažné odškodnenie priznal a nad tento rámec ich žaloby v časti o náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Napokon o trovách konania súd prvej inštancie podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojitosti s ustanovením § 255 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 7. apríla 2021 sp. zn. 11Co/390/2019 potvrdil rozsudok prvej inštancie v časti napadnutého vyhovujúceho výroku, v ktorom bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 16.500,- eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000,- eur (I. výrok); zmenil rozsudok v časti napadnutého vyhovujúceho výroku, v ktorom bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy nad sumu 16.500,- eur tak, že žalobu v tejto časti zamietol, (II. výrok); zmenil rozsudok v časti napadnutých vyhovujúcich výrokov, v ktorých bola žalovanému 2/ uložená povinnosť zaplatiť peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 25.000,- eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000,- eur a povinnosť nahradiť škodu žalobkyni 1/ v sume 1.341,05 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. mája 2016 do zaplatenia tak, že žalobu v tejto časti zamietol (III. výrok); potvrdil rozsudok v napadnutom zamietavom výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá (IV. výrok); žalovaného 1/ a intervenienta zaviazal povinnosti nahradiť žalobkyni 1/ a žalobkyni 2/ 100 % trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania (V. výrok) a žalobkyni 1/ a 2/ uložil povinnosť nahradiť žalovanému 2/ 100 % trovy konania (VI. výrok). Svoje rozhodnutie odôvodnil vecne tým, že na základe skutkových zistení súdu prvej inštancie ohľadne okolností škodovej udalosti a jej reálnych dopadov, pri zohľadnení obvykle určovanej výšky peňažného odškodnenia nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a trendu vývoja judikatúry v tejto otázke a napokon majúci na zreteli tiež, že medzi odškodnením následkov smrti spôsobenej úmyselným násilným trestným činom a nedbanlivostným usmrtením musí byť už principiálne výraznejší než len nepatrný rozdiel, dospel odvolací súd k záveru, že v okolnostiach prípadu je primeraným peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobkyne 1/ vo výške 16.500,- eur a žalobkyne 2/ v súdom prvej inštancie správne určenej výške 5.000,- eur. Odvolací súd uviedol, že rozsudok je v časti napadnutého vyhovujúceho výroku, v ktorej bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť peňažné odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ v sume 16.500,- eur a žalobkyni 2/ v sume 5.000,- eur a v napadnutom zamietavom

výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy nad priznané sumy vecne správny, a preto ho v týchto častiach procesným postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Naproti tomu vecne nesprávne rozhodnutie súdu prvej inštancie v častiach zaväzujúcej žalovaného 1/ zaplatiť žalobkyni 1/ peňažné odškodnenie morálnej ujmy nad sumu 16.500,- eur, žalovaného 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ škodu vo výške 1.341,05 eur s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. mája 2016 do zaplataenia a žalovaného 2/ zaplatiť žalobkyniam peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemohlo byť odvolacím súdom potvrdené a nakoľko zároveň neboli splnené zákonné predpoklady pre jeho zrušenie (§ 389 CSP), v súlade s ustanovením § 388 CSP odvolací súd rozsudok v dotknutých výroku zmenil tak, že žalobu v týchto častiach (teda voči žalovanému 2/ v celom rozsahu) zamietol. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku rozhodol odvolací súd v súlade s ustanovením § 396 ods. 2 CSP o nároku na náhradu trov celého konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výrokoch 2, 4 a 6 podali žalobkyne (ďalej aj „dovolateľky“) dovolanie s tým, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali ich patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Namietali, že procesným postupom bola znemožnená účasť dovolateľiek byť účastníkom súdneho konania, keď odvolací súd nerozhodol o čiastočnom späťvzatí odvolania zo 16. augusta 2019 a nerozhodol o náhrade škody v sume 1.311,05 eur. Odôvodnenie odvolacieho rozsudku považujú za príliš formalistické a nedostatočné. Súd sa v odôvodnení nevysporiadal s dôkazom, že intervenient na strane žalovaného 1/ vo svojich všeobecných poisťných podmienkach, ako aj vo verejnom prísľube na svojej webovej stránke pri uzatvorení povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uhradí za poisťného (žalovaného 1/) škodu do výšky 5 000.000,- eur na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených. Výška nemajetkovej ujmy, ktorú požadovali, nepresiahla v prípade žalobkyne 1/ 8 % tejto sumy a v prípade žalobkyne 2/ nepresiahla 1 %. Súd sa nevysporiadal ani s právnou argumentáciou žalobkýň, keď tie poukazovali na rozsudky súdneho dvora vo veci Haasová a Drozdovs. Súd nesprávne, resp. nedostatočne posúdil funkcie relutárnej náhrady, keď ju hodnotil iba z pohľadu finančnej satisfakcie. Nemajetková ujma však plní funkciu aj preventívnu aj represívnu. Z tohto pohľadu považujú voľnú úvahu súdu pri priznaní nemajetkovej ujmy za nedostatočnú a nezodpovedajúcu konkrétnemu prípadu. Za rozporné považujú aj samotné rozhodnutie o trovách konania v prospech účastníka konania, ktorý porušením svojich povinností ako vodiča motorového vozidla spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej na následky zranení zomrela blízka osoba dovolateľiek. Priznať náhradu trov konania takémuto subjektu je podľa názoru dovolateľiek v rozpore s dobrými mravmi a odvolací súd skutkový stav nevyhodnotil správne, pričom podľa názoru dovolateľiek mal v danej veci postupovať podľa § 257 CSP, pretože v danej veci existovali dôvody osobitného zreteľa. Súd nesprávne vyhodnotil argumentáciu žalobkýň, nesprávne uvážil výšku nemajetkovej ujmy, nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, nesprávne rozhodol o trovách konania. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a dovolateľkám priznal právo na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkýň uviedol, že necháva na posúdení dovolacieho súdu, či dôvody uvedené v dovolaní žalobkýň sú dôvodmi hodnými osobitého zreteľa. Žalovaný 2/ sa domnieva, že z procesného hľadiska mal v konaní plný úspech, pretože žaloba voči nemu bola v celom rozsahu zamietnutá a tak mu vzniklo právo na plnú náhradu doterajších trov konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia

odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP je a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľky vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP opierali o skutočnosť, že odvolací súd nerozhodol o ich čiastočnom späťvzatí odvolania zo dňa 16. augusta 2019, nerozhodol o náhrade škody v sume 1.341,05 eur, ani jeden súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalobkyní ohľadne výšky nemajetkovej ujmy s argumentáciou na rozsudky SD EÚ Haasová a Drozdos, súdy nedostatočne posúdili funkciu relutárnej náhrady, keď ju hodnotili iba z pohľadu finančnej satisfakcie a rozhodnutie odvolacieho súdu týkajúci sa 6-teho výroku o trovách konania považujú v rozpore s dobrými mravmi, čím došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd poukazuje, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových

zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

16. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Odvolací súd odôvodnil výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania dovolateľiek, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zmenil, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobkýň (§ 387 ods. 2 CSP). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 14. až 35.), nevyplyva rozpornosť, nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP). Napokon aj podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie

o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

18. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľiek, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobkyne uvádzali v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Posúdenie výšky nemajetkovej ujmy je závislé od úvahy súdu. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol dôvody, pre ktoré bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ zmenená. I keď výška nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa opiera o preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nestala nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu mimo rámec akejkolvek kontroly. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bola určovaná základnými zákonnými kritériami. A to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Prítom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah, čo odvolací súd aj urobil a podrobne odôvodnil vo svojom rozhodnutí.

20. Žalobkyne vytýkali tiež vadu procesného postupu odvolacieho súdu, keď tento nerozhodol o ich čiastočnom späťvzatí odvolania vo výroku číslo 3. zo dňa 16.8.2019 a nerozhodol o náhrade škody v sume 1.341,05 eur. Čo sa týka čiastočného späťvzatia odvolania, tak dovolací súd je názoru, že odvolací súd mal zastaviť konanie v časti, v ktorej žalobkyne zobrali odvolanie späť v zmysle ust. § 369, alebo mal postupovať v zmysle ust. § 386 CSP a konanie v tejto časti ohľadom žalobkyní odmietnuť. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, kde miera porušenia procesných práv niektorej zo strán sporu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva (6Cdo/69/2017). Ale toto pochybenie nenaplnia takú vadu konania, ktorá by spôsobila nezákonnosť napadnutého výroku, pretože žalovaný 1/ a 2/ podali proti tomuto istému výroku číslo 3.

súdu prvej inštalácie - nemajetkovej ujme tiež odvolanie, predmetný výrok bol napadnutý a odvolací súd sa týmto výrokom musel zaoberať a musel o ňom rozhodnúť (teda ho mohol aj zmeniť). Všetky výroky rozsudku odvolacieho súdu sú formálne správne a vytýkaná vada nie je takej intenzity, ktorá by spôsobila porušenie práva žalobkyní na spravodlivý proces. Čo sa týka námietky, že odvolací súd vôbec nerozhodol o náhrade škody voči žalobkyni 1/ vo výške 1.341,05 eur, dovolací súd uvádza, že o tejto náhrade škody odvolací súd rozhodoval v rozsahu v akom bolo rozhodnutie prvoinštančného súdu napadnuté stranami sporu a to: žalobkyne 1/ a 2/ nepodali odvolanie voči výroku 1., rovnako ani odporca 1/ a výrok o tejto náhrade škody napadol odvolaním len žalovaný 2/ a jemu odvolací súd vyhovel, čo vyjadril vo výroku 3. rozsudku odvolacieho súdu. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody žalobkyní vo výške 1.341,05 eur s príslušenstvom voči žalovanému 1/ keďže tento 1. výrok nenapadol, zostalo právoplatným pôvodné rozhodnutie prvoinštančného súdu v prvej vete výroku rozsudku v ktorom má žalovaný 1/ uloženú povinnosť spoločne a nerozdielne tento nárok uhradiť žalobkyniam.

21. Žalobkyne tiež namietali rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý im uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovanému 2/, voči ktorému bola žaloba zamietnutá. Tento výrok rozsudku odvolacieho súdu považujú za nesprávny a v rozpore s dobrými mravmi. Sú názoru, že odvolací súd mal postupovať podľa ust. § 257 CSP, pretože v danej veci existovali dôvody osobitného zreteľa. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 255 CSP keď súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V súvislosti s požiadavkou dovolateľiek na nepriznanie náhrady trov konania protistrane aj pre dôvody hodné osobitného zreteľa dovolací súd poznamenáva, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Sú výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010 či 3MCdo/46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvlášťne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálež Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000). Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmiernovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami (pozri nálež Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07). Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie solventná, alebo, že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v danom prípade žalobkyne svojím dispozitívnym úkonom (žalovali žalovaného 2/) zaviniť zamietnutie žaloby v jeho časti a dovolací súd nezistil v danej veci zvlášťne okolnosti hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce výnimočný postup súdu pre nepriznanie náhrady trov konania žalobkyniam.

22. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyne neopodstatnene namietali nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie ich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie žalobkýň odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) uložil žalobkyniam povinnosť zaplatiť náhradu trov dovolacieho konania žalovanému 2/ v plnom rozsahu. Žalovanému 1/ a intervenientovi na strane žalovaného1/ v dovolaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

24. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.